Medju klisurama ili Propast Tritona.

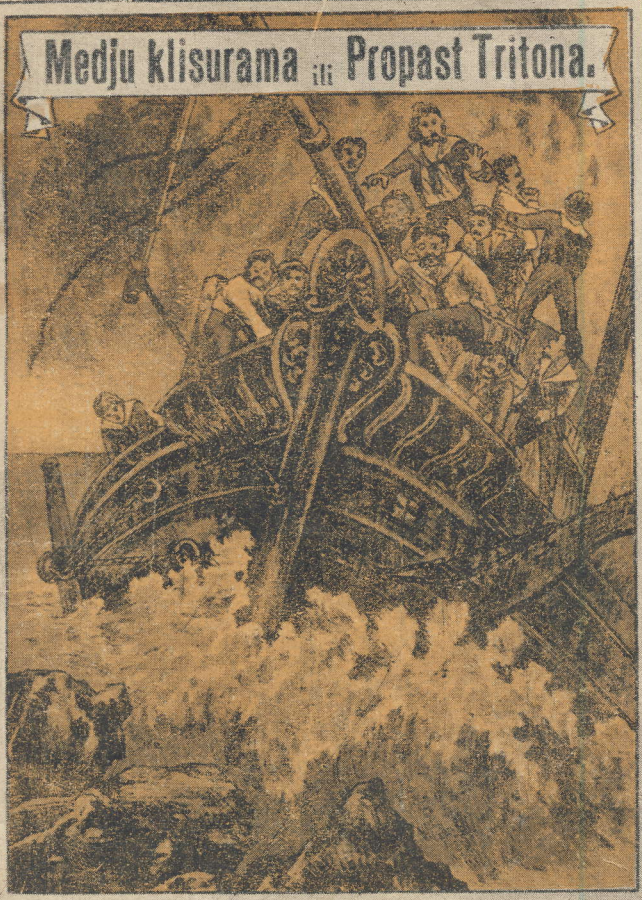

— Ondje je naš spas, moji mladići! — usklikne Parker, ispruživši ruku prema tolikom grebenu. — Vodi i vatri umaknut ćemo ako ga se dohvatimo!

13950

1.
20

MEDJU KLISURAMA
ILI
PROPAST TRITONA

PRIPOVIJEST

II. IZDANJE

Svaka knjiga je zasebna pripovijest

NAKLADA HRVATSKE KNJIŽARE J. MERHAUTA
ZAGREB, MAROVSKA ULICA 23

Rene Walter

I.

Bilo je početkom šesdesetih godina, kada je »Triton«, američki tovarni parobrod od 200 tona sadržaja, ostavio luku New-Orleansa, te krenuo jugoistočnim smjerom da obidje poluotok Floridu. Triton bijaše stari, isluženi brodić, te bi zapravo već odavna zaslužio, da ga stave u mir ili bilo gdjegod usidre uz obalu kao hull*. No kako se to često dogadja, njegov vlasnik mišljaše vazda, kada je pošao na put, ako se sretno vrati, da mu je to zadnja vožnja. No kada bi se sretno vratio, kušao je svaki put još samo jedamputa. Tako je bilo i ovoga puta. Ljudi, koji su bili upućeni u te stvari, kimali su naravski glavom i govorili, da će malo veća bura raznijeti Triton na komade. Kapetan Smitter ali nije se dao zastrašiti ovakovim proricanjima. U New-Orleansu oličili su Triton nanovo, premda ga ovo novo ruho nije ni malo popravilo, oštećena plovila i takelage budu izmijenjene. Pa kad se k tome javilo i osiguravajuće društvo — dakake preuzelo je riziko samo uz najvišu moguću premiju, — zaplovi kape-

* Stari brodovi, koji usidreni uz obalu služe kao skladišta ili slično.

tan zadovoljno u debelo more. Ovaj puta bio je Triton natovaren skupocijenim tovarom alkoholnih pića, koje je njegov vlasnik nabavio za vlastiti svoj račun, a namjeravao da ga unovči u Rio de Janeiro. Put do tamo ne bijaše baš tako udaljen, a osim toga nalazili se u vrućoj ljetnoj dobi, kada su bure i nepogode vremena na moru rijetke.

Prvi dani puta prodjoše sretno, rt Sable, najjužnija točka poluotoka Floride bila je sretno oplovljena, a odatle se Triton zahvatio debeloga mora, gdje pače niti oluja ne bi mogla biti tako opasna i sudbonosna, kao u blizini krševite i kamenite obale i bezbrojnih otočića, kojim je posipan Meksički zaton.

Nemalu uzbudjenost prouzroči medju momčadi na brodu vijest, koju su saznali, a prema kojoj umjesto da udari običnim putem, plovi jako prema jugu i tako ostaje neprestance u blizini otočne skupine, koja leži južno od rta. Da, niti ovdje nije plovio u slobodnim vodama, već je upravio svoj put, ostavljajući s desne strane otok Kuba, upravo medju grupom Bahamskog otočja, izmedju kojeg je prolaz vanredno tegoban, budući da više od pet stotina većim dijelom neznatnih grebenića strši iznad morske dubine. Jao brodu, kojeg zeteče bura medju njima!

Lako je zamisliti, da je ovo otkrice medju mornarima pobudilo opće začudjenje. Velik dio izmedju njih krstario je već ovuda, pa ma da niti kapetanu, niti kormilaru nije umakla riječ o tome, gdje se Triton nalazi, upoznaše oni po zemljovidnim kartama, kamo su zašli.

Nijedan se ali nije usudio obratiti na kapetana; da razjasni ovaj čudnovati tijek. Parker ali, na kojeg su se obratili, znao je isto toliko, koliko i oni sami. On nije imao nikakvoga posla s motrenjem i unašanjem na kartu. To je bila posvema stvar kapetana i njegovoga kormilara, a njemu nije preostalo ništa drugo, nego da vrši njihove naloge. On mišljaše, da će »stari« mjesto već dobro poznavati, te ih sjegurno dovesti u slobodne vode. On je taj pravac odabrao nedvojbeno samo poradi toga, da put znatno skrati.

No, tome ne bijaše niti izdaleka tako. Već slijedećega dana, kako je Triton ostavio iza sebe prve otoke ovoga otočnoga skupa, dogodi se novo i neugodno iznenadjenje.

Parker bijaše prema večeri u svojoj kajuti, kada stupi u nju tajanstvenim licem jedan od mornara, te ga pozove, da podje za njim na palubu. Ondje se može vidjeti, nešto zaista osobitoga. Na upit Parkerov strese mornar samo glavom. Nemalo zna-

tiželjan, što bi to moglo biti, podje ovaj za njime.

Niti kapetan, niti kormilar ne bijahu u to vrijeme na palubi. Ovih posljednjih nekoliko dana češće se dogadjalo, da su se obojica povukli u kapetanovu kajutu. Gore na provi sakupila se momčad u hrpu, a prema njihovim živahnim kretnjama i razglabanju moglo se zaključiti, da ih je pokrenulo svakako nešto važnoga.

Parker, koji je motrio more, nije mogao opaziti ništa takova, što bi moglo pobuditi njegovu pozornost. Samo daleko na horizontu opazio je greben čudnovatoga oblika, koji se podizao znatno iznad magle. No oni su svedj do sada mogli gledati ovakova šta, jer nikad nijesu odmicali daleko od obale. Šta je dakle bilo na tome?

— No, Williamse? — upita on stoga mornara, kada su obojica stajala ponešto udaljena od railinga. Zar vi opažate usred bijeloga dana duhove. Što je na stvari? Ja barem ne vidim ništa, što bi se moglo razvati spomena vrijednim.

Umjesto svakoga odgovora pokaže mornar rukom prema spomenutome grebenu, a njegovo lice, otvrdnuto tegobama i opaljeno suncem, poprimi izraz duboke ozbiljnosti tako, da Parkeru postade tijesno oko srca.

— Ta reci već jednom, do djavola! — usklikne nestrpljivo, — to je greben, klisura ili vrag znade što! No to zaista nije dovoljan razlog, da za to trošimo toliko riječi, niti da se toliko uznemirujemo, kao što vi to činite.

— Mr. Parker, — rekne mornar šapćućim glasom, — ako ste vi igda plovili ovim krajem, ne znam, da li se dogodilo štogod sličnoga....

— Ne, ne, moj mladiću, no što nas se tiče ona klisura?

— Ja je poznajem, a isto i Jack i Bob, — nastavi Williams plahim pogledom prema grebenu, — tko ju je samo jedamputa vidio, taj je ne će tako skoro, da nikada zaboraviti. Njezin je izgled tako čudnovat. To je, kao da se spustila ondje neka dugovrata stvar, žirafa ili grm, što li. Kako vidite, Triton plovi još više prema jugu tako, da mu je ona pred provom. Nastavimo li jedriti ovim pravcem, doći ćemo naskoro u more klisura, koje započima odmah iza ovoga grebena i gdje bi se nasukao i jači brod, nego li što je Triton. Bob se jednom provezao kroz to more s malim obalnim parobrodom, pa je skoro propao. Ja računam tako: pokuša li Triton isto, to ne će proći niti jednu milju, a da se ne nasuće ili ne potone.

— Zaista? — usklikne Parker, kojeg je ova stvar obzirom na osebujne okolnosti počela da uznemiruje. — A vi se ne varate glede grebena?

— Kladim se o moju glavu, da je tako. Tri puta sam ga gledao i znadem, što ljudi o njemu govore. Zapitajte samo Boba, koji je bio izmedju vražjih klisura, koje su na milje daleko gušće posijane, nego grašak na juhi.

Parker se sada umiješa medju grupu mornara, koji su žestoko raspravljali o tome predmetu, i dade si stvar još jednom razložiti po samome očevidcu Bobu. Bobove izjave slagale su se potpuno sa Williamsovima. To je pravo gnijezdo grebenova, pa ako Triton zadje medju njih, sjegurno je, da će se jedne noći nasukati i potonuti.

— Najbolje je, sire, — pridometne — da reknete »starome«, što ima očekivati ondje. Kladim se, da niti on, niti kormilar nemaju ni pojma o tome, kako tamo izgleda.

— Dvojim, — rekne Parker mrko, — ako je tamo voda opasna, to se može naći posve sjegurno na kartama, a to će ga, mislim, svakako više odvratiti od nauma, nego li naše predočivanje. Ta i vi ga poznajete vrlo dobro, te znadete, da on nema rado, da ga savjetuju njegovi podčinjeni.

— Može se uzeti to, da mu greben dobro dolazi, — rekne jedan izmedju mornara. Triton je vrlo star, pa ako na koncu konca još i potone, to će »stari« načiniti dobar posao. Sto tisuću dolara....

Parker se strese i dobaci govorniku zabranjujući pogled. Upravo se i u njemu rodila ova misao, no on nije nikako smio, da tako užasno posumnja u svoga kapetana.

— Jezik za zube, čovječe, — povikne — Ono, što ste sada rekli, moglo bi vas da stoji glave. Začuje li kapetan samo i jednu riječ o tome, on će vas smjesta dati zatvoriti. Radite vaš posao i odbacite svako naklapanje, koje i onako nije ni od kakove koristi po vas. Dodje li »stari«, vidjet ću, hoće li se moći s njime govoriti.

Mornari se nijesu usudili, da protuslove ovome nalogu, no na njima se moglo opaziti, da to čine samo nerado. Oni izmijeniše mrke i značajne poglede, koji nijesu mogli izbjeći Parkeru i koji mu odavahu, da svi goje ovu sumnju.

Upravo su mornari namjeravali, da se razidju, kada se pojavi kapetan na palubi.

Smitters bijaše čovjek od kakovih pedeset godina, s crvenim očima i nabuhlim licem, crnim nemirnim očima i vanredno zde-

pastoga tijela. Odavao je posvema sliku čovjeka, kojemu je more domovina. No njegovi potezi lica ne imadjahu ništa privlačivoga na sebi, a jošte manje oči, čiji izgled bijaše skoro neugodan.

Njegov dolazak pospješi razilaženje mornara, što upadne u oči kapetanu i on se namršti. On baci ispitujući pogled na more, nedvojbeno opazi greben, čija je pojava tako uplašila momčad. Činilo se, kao da on sluti, što se dogodilo. Lice mu pocrveni, a žila na čelu mu nabrekne od bijesa.

Proklinjući, pozove mornare, da se vrate svome poslu. On ne će, da imade na brodu besposlice, koji brbljaju, a ne vrše svoju dužnost.

Parker, koji ga je motrio, opazio je vrlo dobro promjenu na kapetanu, kada je ovaj opazio greben. Možda je i njegov pogled visio nepovjerljivo na kapetanu, koji si je dao oduška srdžbi.

— Lijepo li gospodarstvo, sire! — usklikne on. Moji ljudi nijesu ovdje da badavadže, sire. Od mojih časnika očekujem, da ih u prvome redu prisile na rad. Razumijete li me, Mr. Parker? To vrijedi i za vas, pa se nadam, da ćete se unapredak prema tome ravnati.

Ovaj surovi govor začini s nekoliko psovaka, no Parker ne bijaše čovjek, koji bi se dao time zastrašiti. Upravo sada pružila

mu se prilika, da rekne ono, što mu leži na srcu. Stoga je htio, da izrabi priliku. On pristupi mirno k Smittersu, stane u dužnoj udaljenosti pred njime i reče što hladnokrvnije, bez da se obazro na mrke kapetanove poglede:

— Molim za oproštenje, sire! Bilo je tek u općenitome interesu, zašto su se ljudi dogovarali. Ako mi dozvolite, mogao bih vam opetovati, o čemu se radi.

Smitters je bio ovim naglim i neočekivanim odgovorom tako zatečen, da je mogao istisnuti samo nekoliko nesuvislih riječi.

— Bilo je poradi one klisure tamo, — nastavi Parker, odlučivši, da stvar bilo kako iznese. — Williams, Bob Burker i još neki treći plovili su ovuda već više puta, te tvrde, da je ondje opasno more — greben, sire, da se niti dobar brod ne bi smio usuditi zaploviti onamo, pa ma i ne bilo bure. — Rekao sam vam to, kapetane, jer možda da to i neznate sami, a držao sam to za svoju dužnost.

Dalje nije dospio, jer se kapetan oporavio od svoga bezgraničnoga začudjenja, te dao maha svojoj srdžbi nad bezobrazlukom Parkerovim, koji su usudio, da ga savjetuje.

— Vaša dužnost, sire, vaša dužnost? — usklikne crven u licu i udarajući nogom bijesno o pod. Prok . . . . Vaša dužnost!

Zar ćete mi vi davati propise, kako da ravnam sa svojim brodom? Vaša je dužnost, da šutite, razumijete li, sire, i da slušate! Djavo neka odnese lijene magarce, koji brbljaju ono, čega ne razumiju! He? Ja da niti sam neznam, što mi je činiti? Čuvajte dobro vašu jezičinu, sire, ili ću vas naučiti pameti! Vaša je dužnost, da šutite, da šutite, sire, ili ću se s vama drugačije porazgovoriti!

Iza toga nastavi s najtežim kletvama, pomiješanim grožnjama. Parker je strpljivo podnosio njegov bijes, te kada je kapetan malo zašutio, uzme on to kao dovoljan razlog, da se odstrani. Stoga pozdravi kapetana na vojničku i okrene se. Kapetan ga ali nije niti pozivao natrag, te se zadovoljio time, da njegov odlazak poprati kletvama.

— Dobro je! — mrmljao je Parker preda se, kada je uz railing koracao prema provi od broda, — ove pogrde kapetanove zapamtit ćemo si već. Morao bih se veoma varati, kada ne bismo imali jošte malo razgovora. To ali stoji, da je nepoštena uloga, što je obojica njih glume.

Smitters ostane još neko vrijeme na provi, gdje je bez prestanka korio i psovao radnike, da se pače i najokorjelijem prostaku činilo preodviše. Zatim se vrati opet u svoju kajutu.

Njegova vanjština začudno se promijenila, kada je ušao u svoju kajutu. Nemir i uprepašćenje crtalo se na njegovome licu, pogled mu je plašljivo bludio okolo, a hod mu bijaše nagao i nesiguran. Kormilar, crnobradi momak, sjedio je za malenim stolom i bio upravo zaposlen unašanjem na kartu. On se kao začudio, kada je kapetan unišao u kajutu tako promijenjenog lica.

— Što se dogodilo? — upita ga. — Tako mi groma, kapetane, vi izgledate posvema zdvojno. Zar je Triton već nasukao? Ako je tako, to je bolje po nas, barem ja tako mislim.

— Goffins, — rekne mu kapetan naglim šaptom, — stvar je propala — ljudi se domišljaju, što imademo u mislima, te sve držim, da će nas sreća iznevjeriti.

— Domišljaju, što namjeravamo? — opetova kormilar, zastajkujući. Do djavola, a zašto mislite tako?

Smitters mu ukratko ispripovijedi, što se zbilo izmedju njega i Parkera. Goffins ga je slušao namrštena lica, a kada je dovršio strese nezadovoljno glavom.

— Vrlo neprobitačno od vas, kapetane, da ste igrali ulogu osjetljivoga, — rekne mu, — jer jedino, što ste time postigli, jest nedvojbeno to, da ste u ljudima učvrstili njihovo nepovjerenje. Postrada li zato Triton, a ljudi pred sudom ispričaju, kako je

bilo, tko znade, što se može još da dogodi nama.

— Nijesam se mogao svladati, — mrmljaše kapetan. Ja si nedam od bilo tek kogagod savjetovati, što ću da radim....

— Ovdje vam moram da reknem nešto, kapetane, — prekine ga Goffins. — Dopustimo, da vam kletva umakne, no nepromišljeno bijaše od vas, što nijeste suzdržali svoj bijes. Naš plan može kroz to propasti. Ove noći ne smijemo niti pomišljati na to, da stvar dokrajčimo, već moramo oprezno postupati, te ne zaploviti medju klisure prije, nego li što smo raspršili svaku sumnju momčadi.

— A tada smo izgubili zauvijek zgodnu priliku.

— Ne mislite na to! — nasmiješi kormilar. — Pustite mene, da u toj stvari ravnam. Sutra uvečer ploviti ćemo isto tako sjegurno izmedju grebenova, kao što smo to učinili noćas. Sve ostalo prepustite meni. Ovdje poznajem svaku stopu vode i zemlje, te ću već naći mjesto, gdje ćemo nasukati tako nenadano, da nitko ne će niti doći na pomisao, kako smo to učinili. No u tu svrhu treba mnogo opreznosti ili ćemo izgubiti našu igru. Stotinu i pedeset tisuća dolara zaista nije nikakova malenkost.

Kapetan htjede da mu odgovori, no u tome ga smete Steward, koji je upravo unišao na vrata. Goffins ostavi odmah zatim kapetanovu kajutu, dobacivši mu na odlasku tajni i značajan pogled, a činilo se, kao da mu je rekao: Opreznost, učinite, kako sam vam rekao ili je sve izgubljeno.

II.

Za vrijeme opisanih već dogadjaja spustila se noć. Nad morem drhtala je gusta magla, koja je, činilo se, uzdižući se sve više i više, spajala nebo sa zemljom. Parker, koji ne bijaše jošte sišao s palube, osjećao je, kako nemir u njemu raste, no nastojao je, da mu vanjština ostane što ravnodušnijom.

Tada opazi kako se na palubu uspeo Goffins i pozvao na stranu Williamsa i Boba Burkera. On je s obojicom mornara dulje vremena govorio nedvojbeno s toga, da se po Bobu o nečemu prividno vrlo važnome dade tačno uputiti i vratio se zatim u kapetanovu kajutu. Što je to imalo da znači?

— Sve je u redu, Mr. Parker, — prošapta Williams, koji ga je opazio i poveo na stranu. — Mr. Goffins govorit će sa »starim«. On misli, da je »stari« poludio, ako hoće ploviti noću izmedju klisura, i ako je ondje zaista tako strašno. Triton će promijeniti smjer i to što moguće prije.

Parkera začudi nemalo ova vijest.

— I to vam je rekao kormilar?

— Doslovce tako. On je pošao dolje, da »starome« razjasni stvar. Bilo je pravo, da ste vi o tome govorili s njime. Stari je bijesan, te će biti mnogo muke, da ga se ublaži.

Parkeru prodje glavom tisuću različitih misli, koje ga posvema zbune. On nije odgovorio na Williamsovo daljnje čavrljanje i samo površnim znakom potvrdio, da je čuo. Williams se udalji i pridruži Bobu i ostalim mornarima, kojima je nedvojbeno saopćio ono, što mu je rekao kormilar.

Nije potrajalo ali niti deset časaka, kada se na palubi opet pojavi Goffins i naloži Parkeru, neka fićukom sakupi svu momčad. Za vrijeme toga bude izdana zapovjed, da se izbaci lot. More je bilo duboko samo deset crta; dakle moglo se dosegnuti sidrom dno. Nije prošlo niti pet časaka, Triton je ležao čvrsto nad valovima, a valovi zapljuskavahu njegove bokove.

Za vrijeme čitave večeri nije se kapetan pokazao na palubi. Steward pako, koji je morao češće da ide k njemu, javi Parkeru, da se sjeo uz nekoliko boca sherrya, te hoće da zaboravi na svoje raspoloženje.

— To je već njegova stara navika, sire, kako je i vama samome poznato, — nastavi on. — Kada je ljutit, Mr. Parker, napije se, a znade opet tako udesiti, da se svaki dan razbjesni.

— Nadam se, Jim, — rekne na to Parker, slegnuvši ramenima, — sjutra će biti opet neodlučan, inače bi nam mogao svanuti lijep dan.

U to se začuje glas zvona iz kapetanove sobe, a Jim skoči da pogleda, što želi »stari«. Iz iskustva dobro je znao, koliko stavlja na kocku, pusti li ga da čeka.

Parker ostade još neko vrijeme na palubi, a tada se spusti u unutarnjost broda, da povečera. Veći dio momčadi bijaše ovdje sakupljen. Na palubi ostao je samo mali dio, koji je vršio stražu zajedno sa kormilarom, koji je vrludao okolo.

Parker bijaše te večeri napadno neraspoložen. On se nije priključio zajedničkoj zabavi, a po svršenom obroku povukao se u svoj zakutak, gdje je stao čitati novine. Nakon nekoga vremena priključi mu se Williams, te obojica stanu da raspravljaju, no u toj zabavi čuvali su se dobro, da niti jednom riječju ne spomenu dogadjaje prošlog dana.

Tako je bilo već devet sati, a nekolicina ljudi izašlo je, da se odmore na svojim ležajima, kada k njima stupi Jim, naglo se ogledne oko sebe i tada pridje napadnim nemirom Parkeru.

Parkera začudi njegov izgled. Lice mu bijaše posvema blijedo, a oči mu iskočiše iz očnica, kao da je netom ugledao sablast.

— Što je, do djavola, Jim, — upita Parker, čudeći se. — Što vam se dogodilo? Vi ste blijedi poput vapna.

— Izidjite malo sa mnom, Mr. Parker, — prošapta Jim, bez da je odgovorio na njegovo pitanje. — Ne dajte ali, da ljudi to opaze. Imadem vam reći nešto važna.

I s ovim riječima, koje je govorio skoro, drščućim glasom, ostavi on opet prostor. Parker i Williams pogledaše se iznenadjeno, ne rekoše ali nijedne riječi, premda ih je zasjegurno napala ista slutnja. Parker rekne ovome znakom, da ga prati, te nakon što se osvjedočio, da ih nitko ne promatra, podje za Jimom.

Jim je stajao vani na slabo rasvijetljenom hodniku, a u ruci je držao mali lagvić, kojeg je prije ostavio vani. On namigne obojici, da podju za njim u tamu hodnika, dok je prema stepenicama bacio bojažljiv pogled kao da se boji uhodarenja.

— Mr. Parker, — rekne on, zastajući, no još uvijek vrlo uzbudjen, — znadete li, čim je natovaren Triton?

— Svakako, Jim, — kimne glavom upitani, koji zasjegurno nije očekivao takovo pitanje, — ta ja sam mislio, da vi to isto tako znate kao i ja. Rum i araka na sto-

tine lagava i k tome još trideset lagava žeste. Što imade da znači ovo pitanje?

Jim zaklima glavom. Bez da je slijedio tok prvašnjega razgovora, predje na sasma drugi predmet i nastavi šapćući i više kao za sebe:

— Isprva htio je »stari«, da mu se pripravi grog. On ga pije svake večeri i ja mu moram za to u kajutu nositi samovar. No za nj je manjkalo žeste, a u kabuzi je nije više bilo. Bačva sa žestom smještena je sasma dolje u skladištu. Rasrdilo me je, što moram uvijek silaziti i načimati bačvu, jer su gore bili poslagani lagvi sa žestom, koju smo natovarili. Ja pomislih dakle, šta bi to moglo i škoditi, uzmeš li nekoliko kapljica odanle. Skini s jednoga pečat i izvuci nešto malo žeste s teglicom. I, Mr. Parker, ova bačva . . . .

— No?

— Pogledajte samo šta je u njoj.

Williams pograbi maleni lagvić, koji mu je Jim pružio, pomiriši ga i stavi zatim oprezno na usne. Kada ga je okušao, usklikne začudjeno:

— Voda, čista, bistra voda!

I Parker okusi od tekućine, te pronadje isto. Sva tri muža pogledaše se časak šutke i iznenadjeno. Prvi, koji je dao oduška mislima, što su ga obuzele, bio je Williams.

Triton je natovario vodu, a to je osigurano za tisuće dolara. Znadete li. što to znači?

— Bez sumnje da znamo, — rekne Parker, problijedivši. — Što se danas dogodilo, dade nam jasno naslućivati. Kapetan namjerava, da upropasti brod i tovar, pa upravo stoga i plovimo tim pravcem, koji mora Triton i nas dovesti do sjegurne propasti.

— Pa da ne pobudi naše sumnje, zaplovio je drugim smjerom, — nadoveže Williams.

— Ali neka me smjesta objese, ako je on otstupio od svoga prvašnjega nauma. On će naći već put i sredstvo, da sjutra ili u najskorije vrijeme nasučemo na greben.

— Mislite li vi ozbiljno? — upita Jim uplašeno. — Ta to je djavolska namisao. A šta će biti iz nas?

— Nas nije on osjegurao, za sjegurno ne Jim, —rekne Williams muklo, — pa stoga mu ne će zadavati mnogo brige i grižnje savjesti naum, da i nas potopi. Sve dok su ali u našim rukama čamci za spasavanje, ne trebamo se bojati ničega. Posvuda je u blizini obala.

— Tiho, ljudi! — rekne Parker, kojem se vratila opet njegova prvašnja hladnokrvnost. — Dužnost je naša, da suprot takovih stvari ostanemo posvema ozbiljni.

Williams imade pravo, da »stari« ne može podnipošto napustiti svoju prvašnju namjeru, pa bilo štogod mu drago što će učiniti, naša je dužnost, da zapriječimo svaku lopovštinu. Prije svega se ali moramo osvjedočiti o tome, da li je tovar zaista bez vrijednosti. To će nas staviti u položaj, da ćemo znati kako ćemo postupati, kad bude za to vrijeme.

— Ali to je zaista voda, — tvrdio je Jim, — Pripravan sam, da se zakunem na to, što tvrdim.

— Vi ste otvorili ali samo jedan jedini lagav, Jim, pa s toga je nemoguće, što tvrdite, da je voda i u ostalima. Osim toga vi ste samo jedini svjedok, a nama je potrebno više njih. Ove noći moramo otvoriti jošte nekoliko lagava. Vi, Williamse, možete da sklonete na to Bob Burkera. Podje li i on s nama, to smo nas četvorica, a naše svjedočanstvo past će teže na kapetana i kormilara, koji je svakako takodjer u zavjeri. Oko pol noći dolazi na mene red da stražim, kormilar će poći tada da se odmori, a »stari« bit će nedvojbeno u takvom položaju, koji mu ne će dozvoliti, da se uspne na palubu. Eto tada će nam se pružiti zgodan čas, za naše izvidjaje. Ne podavajte se snu, a čuvajte se, da bilo kome odate štogod. Predbježno mora stvar da ostane medju nama.

Poslije ovog dogovora razidju se. Jim se zavuče u kabuzu, a Parker i Williams vrate se u zajedničku dvoranu. Oko ponoći preuzme Parker stražu, kormilar podje u svoju kajutu. Jimu bude naloženo, na prisluškuje na njegovim vratima, sve dok se ne osvjedoči, da je kormilar čvrsto zaspao. Medjutim je i kapetan legao na počinak.

Jedan sat iza toga, kada je na brodu sve spavalo osim straže, podje Parker dolje, da probudi Williamsa i Boba, koji su svakako tek hinili spavanje. Sva trojica podju zatim po Jima, koji se opskrbio svjetiljkom i potrebnim oružjem. Zajednički uspeše se u prostorije, gdje je ležao poredan veći dio bačava. Pet ili šest njih bijaše otvoreno što moguće više oprezno, jer bi svaki glasniji šušanj mogao probuditi kapetana ili kormilara. U svakoj se bačvi nalazila umjesto očitovanoga sadržaja — voda.

— To je dovoljno, — rekne napokon Parker, kada su na taj način istražili oko pol tuceta bačava, — sad znademo, što smo želili, a nitko ne može više podvojiti u to. Ovdje je zasnovan lopovluk, na nama je, da ga zapriječimo. Jeste li sporazumni s time, da se založite za ovu stvar? Ozbiljni, skoro svečani »da« bio je odgovor.

— Više i nemamo ništa da činimo. Podjimo sada na počinak i mirno očekujmo budućnost. Predbježno neka stvar ostane medju nama kao tajna. Bude li to potrebito, to ćemo već brzo obavijestiti o svemu i ostalu momčad. Čuvajte se samo da ne pobudite sumnju u kapetana ili kormilara.

Sva četvorica uspeše se opet na palubu i rastadoše u najvećoj tišini.

III.

Kako je Parker očekivao, tako se i dogodilo. Svanućem zore povukao je Triton sidra, te nastavio svoj put prema jugu. Bilo je dakle jasno, da kapetan nije napustio svoju prvašnju namjeru, pa bila ona još tako strašna. Jedino što je govorilo proti tomu, bila je okolnost, što su upotrebljavali tek malo jedrila, te je Triton stoga polagano napredovao. No Parker se nije dao prevariti ovom sigurnosnom mjerom. Za njega je to značilo samo toliko, da je naumljeni zločin odgodjen. Po Jimovim otkrićima ništa već nije moglo da uništi njegove sumnje.

Kako su Bob Burker i Williams imali pravo u svojim tvrdnjama, pokazalo se naskoro na daljnjem putu. Posvuda na hori-

zontu uskrisivali su pred njihovim očima grebenovi, a goleme klisure stršile su u sve to većem broju iznad morske površine. Na mnogo mjesta pokazivalo se pjenušavo površje sakrivene prudove.

Kimajući glavom motrio je Parker čitav dan ove opasne znakove. Podigne li se bura, to bi Triton sa svima neminovno morao propasti. Ali zar kapetan nije polagao nade u buru? Nedvojbeno! Mnogo sjegurnije došao bi do cilja, bude li brodom nasukao na greben, pa ako toga i nebi mogao izvesti preko dana, noć bi mu u tome učinila veliku uslugu. Dakako u tome slučaju morao je kormilar ili on poznavati tačno ovaj kraj.

— Dakle još noćas, — zaključi Parker, — ostat ćemo usidreni. Tmina jest jedini čas, da mogu izvesti svoju lupešku namisao. Kapetan zasjegurno ne će čekati, dok budemo ostavili ovaj greben, jer bi time promašio povoljnu priliku. Svakako moramo uzeti u obzir i najgore.

Prema ovom mudrovanju posvetio je Parker svu svoju pozornost čamcima. Triton ih je imao tri, od kojih su oba veća visjela na svojim potpornjima. Treći, kapetanova Jolla, bila je straga pričvršćena na morskoj površini. Pretražujući oba veća nadje, da je sve u potpunome redu. Vesla bijahu pri ruci, premda je manjkao lagvić vode i neznatna zaliha cvibaka, što je uvijek u pripravi za slučaj nezgode. Jasno je bilo, da je kapetanova namjera, kako bi ljude doveo u propast. Kada je brod bio usidren, to su se i čamci mogli lahko spustiti na površinu, a bez veće opasnosti moglo bi se u ovom otočnom moru prispjeti do većeg nastanjenog kopna.

Što se tiče momčadi, bilo je skoro svima zavladalo osvjedočenje, da će naskoro nastupiti nesreća. Preko dana vladala je na brodu neobična tišina, a umjesto običnoga veseloga čavrljanja govorilo se tek šapćući. Premda nijesu niti Parker, a niti ostala trojica pouzdanika rekli nikome ni riječi o čitavoj stvari, svaki je osjećao neki pritisak, koji je oduzimao svaku veselost. Ovo se istaklo jošte jasnije, kada se smrklo. Kao i prvašnjega dana, sakupljale se grupe ljudi, koji su tajanstveno šaputali, a mnogi mrki, i osvete željan pogled dobačen je kapetanu.

Smittersu nije nipošto izbjeglo ovo, premda se pričinjao, kao da ne vidi ništa. Kad je sišao u svoju kajutu i kada je poslije nekoga vremena ušao k njemu Goffins, rekne mu:

— Sad imademo, Gofflins. Stvar je danas isto takova, kakova je bila i jučer. Ljudi na palubi sakupljaju se i psiću i šapuću. Nasućemo li danas s Tritonom, pa prodje

li to još tako sretno, to će oni svi svaljivati krivnju na nas.

— Pa neka učine, što nam je do toga? — rekne kormilar prijezirno. — Sinoć smo jasno dokazali, da niti ne mislimo na to, kako bi Triton stavili na kocku. Kažem vam ponovno, kapetane, nitko nesmije noćas opaziti, da ću namjerno nasukati s brodom na prud. Oni zasjegurno ne će biti toli drski, da javno istupe protiv nas, jer nam nemogu ništa dokazati.

— I vi namjeravate noćas zaista....

— Sasvim sigurno. Mi ćemo nastaviti put s jošte manjom brzinom. Triton ipak ne će izbjeći svojoj sudbini. Ja sam preuzet ću kormilo, te već zaslijepiti ove ludjake. Držite samo svoje papire, kao i sve ono, što hoćete spasiti. Prije nego li prodju tri sata, dogodit će se nesreća.

Ma kako hladnokrvno i uzeo ovu stvar kormilar, to ipak kapetan nije mogao savladati svoj unutarnji nemir. Da umiri svoje neugodno čuvstvo, lati se on sredstva, koje mu i onako već postalo strašću — on stade piti. Gofflins činio mu je društvo kod prve boce, pošao zatim na provu, opominjući jošte Smittersa, da ostane trijezan. Ove noći bit će mu potrebit sav razbor.

No vrijeme je pokazalo, da je kapetan loše slijedio ovaj savjet. Kada je nakon

pola sata i sam došao na provu, žarilo mu se lice od pića, a njegovo uzbudjeno biće odavaše, da nije više gospodar svojih misli i svojih djela.

Gofflins, koji je zauzeo mjesto pokraj čovjeka na kormilu, opazio je njegov jadan položaj, te pristupivši k njemu, nagovori ga, da se opet vrati u svoju kajutu. Nije se plašio bez uzroka, da bi kapetan u svom pijanstvu učinio nešta, što bi loše utjecalo na izvedbu njihovog nauma.

— Baš ne ću, — mrmljao je Smitters srdito, — zar da se sakrijem pred tim ludjacima? Ja sam kapetan sire, pa mislim, da mogu slobodno hodati po provi moga broda.

— Ta toga i ne poriče nitko, — odvrati mu kormilar hladnokrvno. — Promislite samo, što stavljamo time na kocku. Neoprezna riječ može da urodi najgorim posljedicama. Zar ne vidite ondje Parker stoji kao na straži i promatra. Njega se moramo čuvati više od svega. Bilo bi zlo kad bismo mu na koncu konca, jošte dali i povoda, da istupi protiv nas.

Gofflins bio bi svakako učinio bolje, da nije izgovorio ovu zadnju rečenicu. Upravo spominjanje njegovoga imena podbadalo je samo jošte više kapetanov bijes. On istisne nekoliko prosti kletva, mrmljajući o tome, kako će on već »buntovnome lopo-

vu« pokazati, tko je ovdje gospodar. Zatim podje ravno prema Parkeru, koji stabijaše udaljen jedva kakovih dvadeset koračaja od njega. Gofflins, koji se je bojao zla, htjede ga zaustaviti, no kapetan ga nagradi s toliko kletva, da je morao otstupiti, kimajući glavom.

Parker je naravski opazio, da ga kapetan drži na oku, isto kao što je kormilar predvidjao jednu nesuglasicu. Bez da promijeni svoje lice, očekivao je on mirno približavanje kapetanovo, te kada je Smitters stao pred njega iskrivljenoga lica, dahtajući od srdžbe, upravi tako hladno svoj pogled na njega, da je ovaj isprva i sam došao u nepriliku.

Sire, sire, — započne konačno — prok.. vaše oči. Sire. ja moram pače pomisliti, da mi se izrugujete! Što stojite ovdje i što uhodarite? Nosite se na svoj posao. Ljudi su i onako dosta lijeni, pa je stoga dvostruko zlo, što im u tome još i primjerom prednjačite! Vi ste me razumjeli, sire nadam se!

— Posvema, kapetane — odvrati Parker, koji se je morao što više suzdržati, da sačuva svoju hladnokrvnost. — Što se tiče moga posla, to sam ga učinio. Vaše predbacivanje dakle i ne tiče se mene. Moglo bi se po mome mnijenju dogoditi, da

bih noćas mogao našim ljudima dati primjer, a tada bi učinio samo svoju dužnost.

— Što hoćete time da kažete, sire? — usplamti Smitters, koji je bezuvjetno morao usprkos svoga stanja, da razumije u tim riječima skriveno predbacivanje.

Parker hladno slegne s ramenima. U tome času on je osjećao toliko gorčine i srdžbe proti svome predpostavljenome, da mu je potpuno ugadjalo ono, što mu je dao slutiti, da mu je više toga poznato, nego li on misli.

— Mislim, sire, — odvrati on stoga, — Vi znate isto tako dobro, kao i ja, u kakovu propast srče Triton. Na brodu i ne bi mnogo izgubili, ali nedvojbeno na skupocijenom tovaru. Bilo bi svakako strašno, kada bi ovaj potonji prepustili igri valova.

Smitters se upilji u Parkera široko otvorenim očima. Činilo se kao da se zastrašio. Parkerove zadnje riječi bile su izgovorene s takovom ironijom, da mu njihov smisao nije mogao ostati nedvojbenim. On ponajprije problijedi, tada mu krv navali u lice i bjesneći, mucajući opetova:

— Tovar, sire, tovar?

— Upravo tako i rekoh, kapetane, — prošapta Parker, stupivši posve blizu kapetanu i odlučan, da odnese pobjedu, — ili zar mislite, da bi time malo izgubili, kad

bi s Tritonom i sa stotinu bačava — vode potonuli u dubinu?

Odlučna je riječ pala. Parker se ali vrlo varao, kad je držao, da će time kapetana posvema svladati.

Isprva činilo se svakako, da je Smitersa ovo nesuzdržljivo otkriće posvema uništilo. On posrne natrag, a grudima mu se otme stenjanje. No ovo iznenadjenje trajalo je tek trenutak. Zacijelo mišljaše on, da je Parker jedini. koji je progledao njegovu prevaru. Stoga bijaše prva njegova misao, da ovog nepodnosljivog svjedoka učini neopasnim. Prije nego li je Parker mogao i slutiti, što on namjerava, trgne kapetan revolver iz džepa i opali na Parkera, koji nije stajao niti pet koračaja udaljen od njega. Da je hitac bio ispaljen s više mira, morao bi bezuvjetno da na mjestu ubije protivnika. No Smittersova ruka dotakla se odapinjača prije, nego li je namjerio na cilj. Tako je hitac ozlijedio samo lako Parkerovu ruku.

Kada je kapetan opazio svoj neuspjeh, podigne još jednom oružje, da odapne i po drugi puta, no ovaj put namjeri na Parkerov šešir. Istrgnuvši svoj dugi nož, izbije Parker iz ruku kapetanu oružje, što je smrtonosnu cijev uperilo na njega, upravo u času, kada je zrakom odjeknuo i drugi hitac. Razbješnjen ali s toga ubojničkoga

napadaja, kome je bio izvrgnut, pograbi Parker snažno svoga protivnika i baci ga na tlo.

Naravski da je ovaj dogadjaj prouzročio sveopći metež. Sve je pohitalo na mjesto borbe, takodjer i Goflins, koji se baci izmedju kapetana i Parkera. Kapetan, kojega je podiglo nekoliko mornara, bijesnio je poput mahnitca, te se činilo, da je htio ponovno upotrijebiti svoje oružje. No ovo mu je prigodom pada ispalo iz ruku, a njegovo zahtijevanje, da mu ga dadu, nije imalo nikakav učinak. Mornar, koji je podigao revolver, nije ga htio podnipošto da ponovno pruži pobješnjelomu čovjeku. Promukao od srdžbe, vikao Smitters, da Parkera stave u okove, on da je prouzrokovao pobunu, te da će stoga za vrijeme od dvadesetčetiri sata biti vješan.

Nijedan od mornara ne gane se na ovu zapovjed. Premda nijesu bili svjedoci čitavoga prizora, ćutili su se kao osvjedočeni o tome, da Parker nije ništa skrivio. Istom kada je kormilar opetovao Smittersovu zapovjed i pozvao nekolicinu mornara, da Parkera svežu, poslušaše ovi no krzmajući. Parker sam, pustio se mirno da mu ruke svežu, te kada ga je Williams tiho upitao, da li je došlo vrijeme, strese on glavom i odgovori isto tako tiho:

— Saopćite svima što znate i prema tome zaključite, što imate da učinite. No savjetujem vam da ne naglite.

Smitters opazi, kako obojica šapuću, te zaprijeti Williamsu, da će ga sam okovati, bude li samo još jednu riječ prozborio s buntovnikom. Tada odvedu Parkera. Goflins pratio je obojicu mornara, koji su ga vodili ispod pokrova, svakako stoga, da prepriječi, da ne bi Parker govorio s njima, te ga dade zatvoriti u svoju vlastitu kajutu. On sam pričinjao se ali, kao da nije nimalo sporazuman s ovim kapetanovim zapovjedima.

— »Stari» je izgubio razum, Mr. Parker, — rekne on prividno ljubaznim glasom, kada je odlazio, — no ništa nam ne preostaje, mi moramo da slušamo njegove zapovjeda. Sjutra, kad bude opet pri svijesti, vidjet ćemo. Žao mi je za vas, sire, ali zasada nije moguće, da išto učinim za vas.

Parkeru nije umakao zlobni smiješak, s kojim je kormilar govorio čitav dan. On je znao, da Goflinsu smije vjerovati isto toliko, koliko i kapetanu, te na utješenje njegovo nije niti odgovorio.

— Samo strpljivo, — promrlja on, kada se ključ okrenuo u ključanici, a koraci na stubama sve to slabije odjekivahu. — Ja mislim, da me ne će lanci i sjutra jošte sapinjati. Williams učiniti će svoju dužnost,

a kad se to dogodi, dvojim, da momčad ne će glasno dati izraza svome ogorčenju.

Williams je zaista i učinio svoju dužnost. Nije prošlo niti pet časaka, već je znala čitava posada za kapetanovu lopovštinu. Što ali da rade? Zar da kapetanu uskrate poslušnost? Svaki se prezao od toga čina. Poslije kratkoga dogovora odluče, da pričekaju, dok se Triton ne bude našao u oči pogibelji. No, ovo krzmanje, kako ćemo se uvjeriti iz slijedećeg poglavlja, bijaše upravo sudbonosno po njih.

IV.

Ostalo vrijeme provede kormilar neprestano na provi, većim dijelom u blizini mornara, koji mu je stajao nasuprot uz kormilo, te je odavle s dalekozorom promatrao morsku pučinu. Mjesec se uspeo na obzorju, pa ma da ga je oblak sakrio, to se ipak njegov odraz dosta jasno prelijevao morskom pučinom. Osim toga bijahu dvojica mornara na straži, da i oni promatraju vodu. Kod takovoga rasvjetljivanja mjesečeva moglo se već izdaleka raspoznati prud ili greben.

Pokadšto odjeknuo je noćnom tišinom monotoni usklik mornara, da je u blizini zla voda, a kormilar obilazio bi s brodom sum-

njiva mjesta, da umakne pogibelji. Ukratko ništa nije bilo propušteno, što ne bi bilo potrebno za sjegurnost broda.

Zloban smješak oteo bi se pokadšto Goflinsovim usnama, a više puta, kada je sprijeda odjeknuo glas straže i on izdao zapovjedi, promrmljao bi tiho preda se:

— Vičite samo, ludovi! Pa ipak ne ćete umaknuti vašoj sudbini. Bilo bi svakako bolje za vas, da ne zabadate nos u stvari, koje vas se ni malo ne tiču. Ako vas je toliko strah pred vodom, da ne osjećate potrebe da nasućemo na prud, možda će vam se što drugoga bolje svidjeti.

— Prije nego li će proći tri sata, — rekao je Goflins te večeri kapetanu, — sve će biti izvršeno. — No ako je isprva ozbiljno mislio na to, to je bezuvjetno opet i napustio ovaj svoj naum. Budnost ljudi smetala mu pri tome. Jasni mjesečev sjaj, na koji nije nikako računao, svakako bi morao u blizini odati prud, jer uvježbano oko mornara raspoznava podmuklu pličinu po čudnovatom kretanju vode. Oko ponoći bila je straža izmijenjena, a položaj se nije nimalo promijenio.

Kormilar ostavi palubu, a umjesto njega preuzme vodstvo drugi kormilar, sve dok se ne bi pojavio kapetan. Umjesto da podje u svoju kajutu, svrati se Goflins u Smittersovu. Kapetan je još bdio, te u

velikoj uzbudjenosti hodao amo, tamo po uzanom prostoru.

Kapetan ga dočeka naglim upitom, kako je gore. Prema kormilarovim prvašnjim riječima morao bi već odavna očekivati katastrofu.

— Time ne ćemo ništa postići, kapetane, — odvrati Goflins. Gore uhodi osam mornara naše djelovanje, a kladim se o to pokušamo li ozbiljnije da dovedemo brod u pogibelj, da će se stati javno buniti. Preostaje nam samo jošte jedan jedini put, koji će nas ništa manje sigurno dovesti do cilja. Ali ponajprije, što namjeravate da učinite s Parkerom? Nitko nezna toga, pa premda me je ta misao strašno mučila, nisam se usudio da sidjem ovamo i da vas zapitam, sve iz straha, da ne bi pobudio sumnje.

— I vi ne pogadjate? — zapiskuta kapetan, a ruke sgrči od bijesa. — On znade čime je Triton natovaren.

Kormilar zakorakne iznenadjeno nekoliko koračaja natrag.

— On znade? Ah, do djavola! Da smo natovarili vodu?

— Sve, sve, oslonite se na to. Uh, zašto je morala moja namjera da se izjalovi. Iskaže li se pred sudom protiv nas, to je sve izgubljeno.

— Tiho! — reče Goflins, koji se ubrzo oporavio od svoga iznenadjenja. — Ništa nijesmo izgubili i ništa ne smije da propadne. Na onaj način, kojim smo mislili da ga upotrijebimo, ne možemo upropastiti Triton. Na drugi pako način, kojim smo se mogli poslužiti i jučer, uspjet ćemo sjegurno. Ako ih ne može potopiti voda, to ih neka vatra sažeže; izlazi na isto!

— Vi ćete zapaliti brod, Goflins?

— Posve sjegurno, a vi ćete moći vidjeti, kako lijepo gori stara škrinja. Naravski, da će rum i žesta, koju smo natovarili, vrlo loše goriti. Laglje i prije bismo uspjeli na taj način. No svakako je naravnije, da parobrod nasuče, nego li da se zapali. Nitko ne zna, kako je nastao oganj. Sada nam ne preostaje ali ništa drugo.

Kapetan ga je razumio. On mu odobri ovu namisao i zapita ga:

— A kormilar? On mora da bude učinjen neškodljivim, jer ako nam on uteče....

— On sam? — upita Goflins. — Zar mislite, da je samo on upućen u našu tajnu? Pola tuceta osim njega zasjegurno je takodjer znade. Kada bismo htjeli dakle umaknuti posvema sjegurno, to bi morali sve.

Kapetan i kormilar pogledaše se brzo i sporazumno....

— Svi? — opetova kapetan šapćući, a riječ mu zastane u grlu.

— Pomislite si, što mi time stavljamo na kocku, — rekne Goflins svojim divljim, odvratnim smiješkom. Stotinu i pedeset tisuća dolara, kapetane, posvema je dovoljno, da vas i mene doživotno opskrbe. Ne učinite li toga, i dozvolite li momcima, da se spase na kopno, to je vama sjegurna kazniona. Ne znam, da li biste hotjeli toga. O tome, što znadu, ne će ljudi zasjegurno šutjeti.

Ove riječi imale su učinak. Misao, da bi izgubio sve zamišljeno bogatstvo, a k tomu jošte izgled, da bude kažnjen za svoj zločinački naum, uguše u surovoj i okorjeloj Smittersovoj duši svaku drugu pobudu. On je već zašao na stazu grijeha i došao predaleko, a da bi se strašio i najbezobzirnijega djela, ako bi išlo njemu u korist. On je stavljao na kocku svoju egzistenciju, čitavu svoju budućnost. On je morao birati izmedju bezbrižnoga i udobnoga života i zatvora. Piće, što ga je obilno uživao i njegovo sadanje raspoloženje, pridonijeli su k tome takodjer svoj dio. Goflins, koji je jošte manje od kapetana bio pristupačniji možebitnoj grižnji savjesti, iskoristio je njegovo krzmanje, te ga s nekoliko riječi posvema predobio za se.

Da uzmogne izvesti djavolji naum, bilo je samo toliko nužno, da oba veća čamca učine nesposobnim za upotrebu. Ovu zada-

ću preuzeo je kormilar na sebe, dok je Smitters imao da u unutrašnjosti broda zaposli svu momčad, kako nitko ne bi mogao promatrati Goflinsa. Kada je ovo učinio, moralo se na pripravnome mjestu podmetnuti vatra, na što su imala obojica da u čamcu potajno ostave brod.

Poslije ovoga sporazumka podje kapetan na provu i učini, kako mu je Goflins savjetovao. On sam preuzme kormilo. Samo obojica stražara ostadoše na svome mjestu, no ovi bijahu odviše udaljeni, a da bi mogli vidjeti, što Goflins radi.

Oboružan malenom sjekirom, prišuljao se kormilar k jednome od čamaca i nestalo ga u njemu. Smitters, koji je razmjerno stajao vrlo blizu, čuo je doduše slabo lomljenje, no šum bijaše tako neznatan, a da bi ga moguće mogao čuti tko drugi. Nije prošlo niti pet časaka, a posao bijaše učinjen. Sada je došao na red i drugi čamac. Ljudi bijahu još potpunoma zaposleni podijeljenim im poslom, kada je Goflins ostavio provu isto tako nečujno, kako je bio i došao. On se nije time zadovoljio, da odstrani više dasaka čamaca, već je oštetio i konope, na kojima su visjeli tako, da je svaki od njih bio posvema neuporabiv.

Sada je trebalo da se dogodi jošte i zadnje da brod i ljude žrtvuju propasti. Ovo bijaše lahko izvedivo. U skladištu bijaše

naslagano dovoljno lahko upaljivoga materijala, koji se ne dade više ugasiti, kada se jednom zapali. Goflins medjutim nije imao uza se ključ od ovih prostorija, no pri tom pomogla mu njegova sjekira. On zapali zatim svoju svjetiljku, te stade sav upaljivi materijal da trpa na jednu hrpu. Zatim polije ovu hrpu s lagvićem punim ulja.

Kordu jošte nije zapalio, već se ponajprije povukao u stražnji dio broda, otvorio ondje veliki otvor, koji je stajao tek nekoliko stopa povrh morske razine, te spustio krozanj viseći čamac. Iz skladišta stavio je u čamac nešto hrane i lagvić pun vode. Zatim se opet povukao u kapetanovu kajutu i ugasio svjetlo. Ovo je bio kapetanu znak, da je stvar u redu.

Nije prošlo niti nekoliko časaka, kapetan se spustio niz stube, a Goflins ga dočekao na hodniku.

— Čamac se ljulja u valovima, sve je spremno, kapetane. Uzmite svoje knjige i ono što namjeravate ponijeti sa sobom i udjite u čamac. Ja ću doći odmah za vama.

— A čamci, Goflins? — upita kapetan uzbudjeno.

— Nema ni jednog više, — promrmlja kormilar, barem ne takovih, koji mogu da se održe na vodi. Samo naprijed, sada smo dobili igru.

Kapetan podje u svoju kajutu, a Goflins se ušulja kroz hodnik u skladište. Svjetiljka bijaše jošte ovdje. On izvadi goruću fitilj i stavi ga na rub hrpe. Istodobno zahvati plamen čitavu okolinu.

Jedan čas promatraše kormilar uvećavanje plamena. Kada se pako osvjedočio o tome, da se već ne će ugušiti, okrene se triumfirajućim smješkom na ustima, te ostavi prostor, čija vrata brižno zatvori iza sebe. I opet se šuljao hodnikom. Tad stane pokraj nekih vrata. Ovdje je bilo ležište momčadi ili barem jednoga dijela njih. Na prolazu palo mu na pamet, nebi li mogao čuti mirno disanje onih, koji spavaju. No umjesto hrkanja, začuje pridušene glasove. Nekoji od momčadi bijahu nedvojbeno jošte budni. Ovo je moglo i zlo ispasti, jer bi u najkraće vrijeme morao sve do ovdje doprijeti miris paljevine, pa kad bi ga ljudi zamirisali.... Ali ne, pa sve da se to i dogodi, oni već ne bi mogli ograničiti ili uništiti vatru. Oganj je bio odviše valjano podmetnut, a morao se silnom brzinom da raširi. Već sada primjećivalo se je sve do ovdje laki prasak i šum. Samo naprijed! Još malo časaka moglo je potrajati, a tada je moralo da djelo izadje na javu.

Bez da se dulje zadržava smukne, Goflins sada posvema niz hodnik i za čas stajaše već kod otvora. Smitters se nalazio

već čamcu i nestrpljivo ga očekivao. I kormilar skoči u čamac, no s mnogo opreznosti, kako ne bi prouzrokovao nikakovu buku, koja bi mogla da postane primjetljiva.

— Sve u redu?

— Sve! Jeste li vatru....

Goflins kimne glavom.

— Oprostite se zauvijek s vašim brodom, kapetane. Za pola sata snivat će vječni san u morskoj dubini, a s njime...

On nije izrekao čitavu svoju namisao. Niti njegova ćud ne bijaše tako okorjela, a da ne bi u tome času mogao da se naruga njegovim nesretnim žrtvama. U istom trenutku spusti sjekiru i oslobodi čamac veze, koja ga je jošte spajala s brodom.

A Triton udaljivao se brzo i sve to više od malenog neznatnog čamca. Čas kasnije i nitko ih već nije mogao da otkrije s palube.

V.

— Williamse, — rekne drugi kormilar, kratko vrijeme nakon što je čamac ostavio brod, — neka Bog znade, što je to u zraku. Ja osjećam nešto, a ne znam što. Možete li vi mirisati? Williams udahne začudjeno neko vrijeme zrak, a zatim strese s glavom.

— Ne mogu reći, a niti neznam, što bi to moglo biti.

— Ovdje se ne može ništa osjećati — rekne kormilar, — podjite ali straga iza kormila i vi ćete odmah omirisati.

Williams podje za drugim kormilarom. te stane pokraj njega u blizini kotača. Nakon nekoliko udaha, trgne se i pogleda uzbudjeno kormilara.

— Vi imadete posvema pravo, tako mi svega što živi. To je osebujan miris, skoro takov, kao da ondje u kabuzi peku odojče.

— No to dolazi odozdo, Williamse. Sada je vonj jači, nego što je prije bio.

Williams podje naglo prema otvoru, no jedva da je nekoliko puta zakoraknuo, stane i usklikne u dubokom uprepašćenju:

— Dolje gori, kormilaru. Porodila se vatra.

Ovaj usklik začuli su i drugi mornari, koji su stajali u blizini. Prije nego li što se itko približio otvoru, razlijegao se dolje glasan žamor. Primjećivali se i povici: »Vatra, vatra!«

Sad već nije bilo nikakove dvojbe i Williams pozove preplašene mornare, da podju s njime. Na stubama dočeka ga neki mornar, te rekne, da gori u skladištu.

— Pozovite kapetana i kormilara, — usklikne Williams i protrči pokraj glasnika nesreće, jer je i on već opazio na kraju

hodnika jasni odraz plamenova, gdje liže kroz vrata skladišta. Vani stajahu ljudi preplašeni i naglo probudjeni iza sna, no nijedan nije mogao da prodre u skladište, jer je gusti dim od ulja i masti potiskivao svakoga nazad. Jedan pogled ali na ovo garište bio je dovoljan, da osvjedoči Williamsa, kako se ne može niti pomišljati na gašenje vatre. Plamenovi lizahu već stijene, te su se morali u najkraće vrijeme zahvatiti i susjednih prostorija.

Odaslani mornar vrati se sada s viješću, da je kapetanova kajuta prazna, a njega i kormilara da nema,

— Prokletstvo na njih! — usklikne Williams, kojemu sada spade s očiju koprena. Oni su podmetnuli vatru, da izvedu svoju namisao do kraja. Razbijte kormilarova vrata i oslobodite Parkera. Sve dok ove grede drže zajedno, mi smo gospodari broda. A zatim spasite svoje stvari, sve što je moguće. Vatra nam ne će dopustiti da čašimo.

Sve pohrli, da posluša negove naloge. U času bijahu vrata od kormilarove kajute razbijena, a Parker oslobodjen svojih okova. Da je kapetan i Gofflins umakao, bijaše jasno, jer su se osvjedočili, da čamca ne bijaše već na površini morskoj.

I Parker bijaše osvjedočen, da je Triton propao. Proždrljiva vatra širila se brzo una-

okolo i to tako, da nitko ne bi mogao reći, kako će brzo doći do propasti. Da je Triton bio zaista natovaren žestom, to bi se morali strašiti užasne katastrofe. Jer čim bi plamen zahvatio jedan lagav, uslijedila bi eksplozija, čije posljedice ne bi nitko mogao da izmjeri.

Parker dovikne ljudima, da se ne zadržavaju odviše dugo u doljnjim prostorijama, te da što brže odriješe i spuste čamce u more. No kada su ovi pohrlili onamo, pruži im se novo još strašnije otkriće.

Kada su htjeli da odriješe nekoliko konopaca, otrgnu se ovi, a čamac udari svom snagom prema stijeni od broda, te se razmrska. Sada tek upoznaše ovi jasno, koliko je pospješila i ovdje njihovu propast ruka bjegunaca. A ovo predmijevanje postade svijesnošću, kada su pošli da odriješe drugi čamac. Daske bijahu izvadjene, a konopci, na kojima je visio, razrezani.

Medju mornarima, naravski, da je nakon ovog otkrića zavladalo uprepašćenje, naličnо panici. U kratko vrijeme, koje im je jošte dozvoljavalo, da se zadržavaju na Tritonu, nije se čamac mogao nikako popraviti. Njegovo oštećenje bijaše odviše znatno.

Jedini izgled, da umaknu plamenu kao i grobu u moru, mogao je biti na brzo napravljena splav, no da li im je i za to bilo dovoljno vremena? Već je oganj zahvatio

i vanjsko oplošje broda, a plamenovi lizali preko palube i uzdizali se prema nebu. Za cijelo ne će proći ni deset časaka, a cijeli brod bit će u jednom plamenu. Pripravljanje splavi za više nego li dvanajst osoba zahtijevalo je tri do četiri puta toliko vremena, pa i u onome slučaju, kada bi mogli još tako brzo da si nabave gradju.

Usprkos toga pokušaše sve, da to izvedu, svaki je vikao za sjekirom i konopcima, svaki je iskidao grede i vezao ih. Tada učini konac ovome metežu Parkerov povik. On je bacio pogled napred na morsku pučinu i ovdje opazio nešta, što bi ga inače napunilo strahom. No sada ga je samo razveselilo. Triton se nalazio suprot skupa grebenova, čije su nazubljene glave gusto posipane provirivale iznad vode. Ovdje je bio njihov spas, jedini, koji im je mogao da dodje usuret. Svakako da je udaljenost bila još znatna, no brod se još nalazio pod udarcem vjetra i kormila. Dok je plamen mogao zahvatiti čitavu njegovu vanjštinu, sjegurno će stići do grebenova.

— Ondje je naš spas, moji mladići! — usklikne Parker, ispruživši ruku prema dalekom grebenu. — Vodi i vatri umaći ćemo, ako ga se dohvatimo. Razvežite jadra. Mi smo smješteni upravo prema vjetru i poletjet ćemo onamo poput ptice, usprkos vatri i vodi.

Svi su shvatili Parkerovo mnijenje i svaki se požurio, da posluša njegov savjet. Široka jadra nadmu se i zahvaćen od vjetra pojuri Triton napred podvostručenom brzinom. Sam Parker bješe pohrlio sprijeda na provu i odavle je izdavao svoje zapovijedi čovjeku na kormilu. Ostali mornari natiskivahu se naprijed na provu i promatrahu šutke i izmjenice širenje vatre i približavanje grebenova.

Položaj bijaše takov, da je srce i najhrabrijega moralo zadrhtati. Oganj se širio vanrednom brzinom, te je morao zahvatiti i dalje smještenih prostora, jer se opažalo, da se širi sve to veća vrućina i žar odanle, a na nekojim mjestima probijao je izmedju dasaka prove gusti dim. Neugodan prasak i pucketanje odjekivalo je u unutrašnjosti broda, a često tako jako, da su mornari osjećali, kako im pod nogama dršću grede. Već bijaše i povrh skladišta jedan dio ograde postao žrtvom bijesnoga ognja, konopci popuštiše jakim praskom, no na svu sreću nijesu se zapalili, jer bi inače za čas izgorio jarbol i jadra.

No klisure, koje su imale da ih spase, vidljivo su se približavale. Još nekoliko časaka i Triton je imao da groznim praskom nasrne na njih. Što onda? Hoće li uspjeti momčadi, da si prokrči put kroz uzbibanu vodu, pa da izbjegne ognjištu?

Parker je dobro znao, što je stavljao na kocku, te se hladnokrvno stavio na stanovište, da ovaj pokušaj mora uspjeti. Nekoliko gustih grupa klisura činilo se, da su medjusobno spojene. Od pruda do pruda nalazio je put propasti posvećeni brod.

Sve jače i jače sukljao je dim kroz svaku luknju, gdje je samo našao prolaza. Sada je plamen lizao već i preko railinga. Odjekne glasan prasak, a sa svih usna otme se bojažljiv usklik. U blizini stražnjega dijela podigli su se zanešeni nevidljivom silom balvani prove i plazeći prodju ovuda plameni jezici.

Opazilo se, kako je čovjek na kormilu, čija je visoka pojava oštro crtala na plamenoj pozadini, rukama davao znak. Dim ga je gušio, no on, premda blizu da se uguši, nije hotio, da se makne sa svoga mjesta. Williams pohrli prema njemu, da ga izmjeni. Usprkos dimu, koji je u tolikoj mjeri sukljao, da čovjek uopće nije mogao već ni disati, uspjelo mu je, da utisne u kotač polugu tako, da je brod mogao slijediti isti pravac. Tada pohrli natrag.

Medjutim je plamen zahvatio jedno jadro koje je onako suho brzo zaplamsalo, razašiljući na prednju stranu broda množinu iskara. Odavle uspinjao se plamen sve više i više po jarbolu, te dopro do gornjega jadra. Ovdje, ondje raskinuo bi se napeti

konop i tada se činilo, kao da vatrena zmija kruži zrakom.

Položaj nesretne posade bivao je od časa do časa sve to strašniji. Ispod njihovih nogu bjesnilo je i bučio vatreni elemenat. Pod pod njihovim nogama postao je užareno vruć i stao se svijeti. Od stražnje strane broda valjalo se polako plameno more, a plamenovi plesahu i skakahu povrh prove uokolo, kamogod se pogled svratio. U malo časaka mogao je plamen zahvatiti sva jadra, a tada ne bi vjetar naravski više imao zahvaćajne točke.

No cilj bijaše već sasma blizu. Niti deset uzlova udaljeno pokazivala se pjenušava površina grebena.

Bez daha, bez riječi natiskaše se svi sprijeda na kljun broda. Nitko već nije bacao pogleda nazad na plamen, koji je dolazio sve bliže i bliže. Oči svih bijahu upravljene naprijed onamo, odakle očekuje spas.

Jedva da je Triton prošao polovicu udaljenosti, kada u unutrašnjosti broda postane zamjetljiv nov jedan glas, šuštanje i kipljenje osebujne vrsti. Vatra se raširila takodje i pod vanjsko stijenje broda, voda se prelila unutra i borila s vatrom. Gusti dim, koji se sve nosada uspinjao, pomješa se s jasnim stupovima vodene pare.

Triton je hrlio dalje, sličan na smrt ranjenome konju, koji nosi svoga gospodara

zadnjim svojim silama iz meteža bitke. I sada pištaše bijela pjena okolo broda, klisure činilo se da se i same pomiču, one su hrlile naprijed. Zatim strahoviti udarac, koji potrese brod do u njegove najdublje dubine, praskom rasprsne se stražnji jarbol i prevali se s gorućim jadrom preko palube. Još jednom se oslobodi stenjući brod i prijedje preko prve klisure. No tada zapne postrance u drugi jedan greben i stade nepomično u novom položaju.

VI.

Kada su kapetan i Gofflins odriješili svoj čamac od broda, ostadoše na istome mjestu sve dok se Triton nije toliko udaljio, da već nitko na palubi nije mogao primjetiti udaranje vesala.

Ali pače i tada, kada su izmakli svoj pogibelji, još su krzmali. Njihov pogled bio je upravljen nad brod, koji se sve to više udaljivao, a samo jedna misao ispunjavala je obojicu: Hoće li vatra zahvatiti cijeli brod i proždrljivi plamen liznuti prema nebu?

Prošlo je više vremena, bez da su mogli opaziti išto osobitoga. Triton je bio previše daleko, a da bi mogli zamjetiti svecpći metež na njemu, koji je sada nastao kod otkrića požara.

— Vatra je opet ugušena, Gofflins, — rekne napokon kapetan muklim glasom, — mi bismo morali već opaziti plamen, da se dalje raširio.

— Nema straha, — nasmije se kormilar surovo. Nikakva moć ovoga svijeta ne može ih više spasiti. Ako vam to čini veselje, kapetane, ostanimo ovdje, dok ne započne taj zanimivi prizor.

I opet je prošlo nekoliko časaka u najvećoj tišini. Tada najednoč usklikne kapetan glasno, a i Gofflins se strese. Bio je to čas, kada je plamen iz skladišta zahvatio vanjsku stijenu broda, a plameni jezik stao da liže poprsje.

Nijesu govorili niti jedne riječi. Ukočena pogleda pozirahu obojica onamo. Da li su u tome času mislili na žrtve, koje su tako nemilosno izložili propasti? Skoro je bilo kao da je onaj pogled izvodio magijsku silu na njih, a njihova okorjela duša kao da se ganula.

Vatra širila se na već opisani način. Na drugome mjestu ukaže se plamen poslije nekoga vremena, a zatim se podigne i na stražnjem dijelu broda. Svjetlost, koja se širila na daleko, pokazivala je Gofflinsu i Smittersu, da Triton plovi najvećom brzinom. Ovaj pogled zabrinjavao ih je. Kormilar, čija je snaga prosudjivanje bila kroz zadnje uzbudjujuće dogodjaje nešto oslabljena, no svakako manje, nego li kapetanova, odgonetne odmah uzrok ove promjene.

— Neka me djavo odnese — zaškripi on zubima, — no ja posve sjegurno držim, kapetane, da momci misle jošte umaći pandžama smrti. Oni su posvema razmotali jadra. Vidite li?

— Posve jasno. A šta mislite da ovo znači?

— Zemlja je u blizini i Triton jedri punom parom. Do djavola, ako mu uspije da stigne do kraja?!

Obojica izmijene zabrinuti pogled. Gofflins se ugrize za usne i stisne pijesti.

— Ništa im ne će pomoći, — rekne napokon kapetan, — pa ako se sve i spasu na zemlju, nemaju čamca, da stignu do nastanjenoga otočića, a isključeno je, da bi ondje ikada pristao koji brod.

— Čamac? Ulove li tucet dasaka i greda, mogli bi nas ipak prevariti. Ha evo! Čitav brod je u plamenu, i jadra gore. Mnijem, da će to staroj škrinji biti ipak preodviše i da će potonuti još prije, nego li stigne do obale.

No Triton je svedj jurio naprijed, dok se nije napokon, što su mogli jasno razabrati, jedan od jarbola prevalio preko palube. Od toga časa nijesu primjećivali nikakove promjene u njegovom položaju, a zapravo bio se brod već nasukao na kli-

sure. Ove nijesu naravski mogli da razabiru iz takove udaljenosti, no Gofflins je sasvim jasno i ispravno protumačio stvar.

Pa kada bi Triton prispio uz obalu, zar bi uspjelo ljudima, da se spase?

— Mi moramo da izvidimo, što je na stvari, — rekne Gofflins razdraženo. — Time ne ćemo na koncu konca ništa zakasniti. Prihvatimo se vesla, kapetane, mi ćemo se približiti bez opasnosti, da bi nas mogli otkriti.

Kapetan posluša ovaj savjet, a Gofflins pograbi jedno veslo i zajedničkim udarcima i naprezanjem letio je laki čamac poput ptice površinom. Goreći brod pokazivao im je put.

Naravski da su trebali mnogo više vremena, dok su smanjili udaljenost, koja ih je dijelila od Tritona. Nakon pola sata čvrstog veslanja bili su samo jošte od broda udaljeni jednu morsku milju. Medjutim bijaše oganj potpuno dogorio i ugasnuo. Samo pojedine užarene mase bile su jošte vidljive, možda tinjajući balvani, koji su plovili na vodi i bivali pokatšto ohladjivani lakim morskim talasima.

Smitters predloži, da pričekaju svanuće dana ili da pokušaju, kako bi postrance prispjeli do obale, gdje bi se mogli sakriti tako dugo, dok bi ih zaklanjala tama. Oni su naravski upoznali blizinu klisura i čuli

su jasno šum uzbibanoga mora. Gofflins pristane na ovo zadnje. Ondje ne bi bili opaženi ni onda, kada bi svanulo, što bi se svakako ali dogodilo. da ostanu na otvorenome moru. Oni sprave najprije svoj čamac na malu udaljenost od obale i uzveru se s mnogo opasnosti na jedan greben, koji je bio viši nego ostali, i mogao je da im pruži i bolji zaklon. Ovdje pričvrste oni čamac na nekom zaklonjenom mjestu, a sami se uspnu na pećinastu masu, da se odmore do svanuća novoga dana.

*

Medjutim se momčad s Tritona već odavna spasila. Sretnim slučajem dopuštao je oblik klisure, na koju se Triton nasukao, da su se mogli na nju spustiti s palube. Ona sama bijaše od najbliže razdijeljena rukavom dubokim jedva do gležanja. Na ovome se iskrcaju brodolomci, očekujući, dok će brod sasvim izgoriti. Brod nije potonuo, jer njegovo dno počivaše na kamenom podnožju, no ali je stoga izgorio sve do morske razine, a tek valovi, što su stali da nasrću na vatru, ugasiše je posvema.

S mnogo zadovoljstva promatrao je Parker, kako talasi doplavljuju nekoliko lagava s parobroda prema obali. Njihov sadržaj, koji je sve do sada bio jošte posvema bezvrijedan, bio je u tim okolnostima mnogo

dragocjeniji, nego li da je odgovarao deklaraciji. Takodjer i nekoliko lagvića životnih namirnica uloviše, a balvane i daske što su samo mogli dohvatiti.

Ovaj posao bijaše dovršen prije, nego li je jošte svanulo. Medjutim se poboljšao položaj mnogo kroz to, što je jaka plima otkrila pojedine klisure, koje su bile medjusobno spojene. Samo ovdje ondje pokazao se izmedju njih uski vodeni trak, no u cjelosti pružahu oni pogled raširenoga klisurastoga kopna, kojeg su mogli s jednoga kraja na drugi lako proći.

Williams predloži, da se u tu svrhu momčad podijeli, a pojedina odjeljenja pošalju na desno i na lijevo, kako bi istražila kopno. Bili su očekivali, da je po klisurama posvuda naplavljeno mnogo vrijednoga materijala, a prije svega orudja i konopaca, koji su bili neophodno potrebiti za gradnju splavi. Drugo sredstvo, kojim bi mogli ostaviti klisure i nijesu nalazili.

Ovaj prijedlog naidje na sveopće odobrenje. Što je brže mogao biti izveden, to je bilo i bolje, jer inače bi valovi opet odnijeli naplavljene predmete.

Parker, Williams, Steward i još tri ili četiri od ljudi podju stoga krajem klisura na desno, a ostatak udari protivnim smjerom. Put bijaše prilično težak, jer su isprane pećine davale nozi tako loše uporište, a osim

toga bijahu obrasle skliskim morskim biljem. No usprkos svega toga odmicao je posao prilično brzo. Ovdje ondje, gdje su opazili bilo kakav uporabivi predmet sa broda, zadržavali su se i plijen dovlačili više na klisuru.

Tako je išlo sve dalje, češće kroz uske rukave, koji su vazda bili vrlo plitki. Već se rasvjetljivao istočni horizont, a nije potrajalo niti četvrt sata, kada je potpuna danja svjetlost obasula svojim odrazom zemlju i more. Parker i njegovi ljudi približe se upravo kraju grebenastoga kopna i nadju se u blizini grebena, koji je bio viši od ostalih i napadno rastrgana oblika.

To bijaše upravo klisura, na koju su se iskrcali Smitters i kormilar. Tada je naravski samo njezina glava provirivala iznad vodene površine, no kako su postepeno valovi opadali, to se i njezino podnožje sve to više i više istezalo, dok nije na koncu konca posvuda činilo svezu s ostalima grebenovima. Oba muža opaze vrlo dobro uzmicanje valova, no usprkos toga ostave svoj čamac na istome mjestu, gdje je još vazda bilo prilično zaklonjen izmedju dvije kamene stijene. I tako se dogodilo da ga je opadajuća voda ostavila na čvrstom tlu. Kada bi htjeli za vrijeme plime ostaviti klisuru, oni bi ga mogli s malo truda da dopreme do vode. Čamac bijaše

čvrsto gradjen, a tako lagan, da su ga dvojica ljudi mogli lako podignuti.

Koliko je stoga bilo njihovo uprepašćenje kada su kod svanuća dana opazili, da im je u blizini jedan dio njihovih ljudi. Kada su ih ponajprije primjetili, nijesu bili udaljeni više od kakovih tri stotine lakata. Prva njihova misao bijaše da bježe. Njihova krivnja dovede im pred oči posve jasno strahotu i posljedice, koje imadu da očekuju, padnu li u ruke ovim ogorčenim ljudima. Da su ovi svakako samo u njima gledali uzročnike požara, bilo je više nego sjegurno. No da bježe, bilo je već prekasno. Čim bi se ukazali, otkriju oni odmah ljude i naravski, da bi bio vrlo maleni posao spremiti čamac do vode. No prije nego li bi se to dogodilo, bili bi ovi već odavna na mjestu.

— Mi se moramo sakriti, — rekne kormilar strašnom kletvom. — Možda će se oni prije povratiti, jer ja ne bi mogao znati, što traže ovdje.

— Ali naš čamac, — prošapće Smitters zabrinuto. — Približe nam li se jošte za stotinu koračaja, to ga moraju nedvojbeno opaziti.

Gofflins zaškripi zubima i baci dugi pogled prema čamcu.

— Mi ne možemo ništa promijeniti, — zasikće on. — Dogodilo se što mu drago, bu-

dite spremni na najgore. Opaze li nas i usude li se momci da nam se približe, to neka naši revolveri odluče.

— I oni će svakako imati uza se oružje i mi stojimo kao sedam naprama jedan, ne budu li još i drugi pohrlili ovima u pomoć.

— Tada se predajte na milost i nemilost čovječe, — usklikne Gofflins mrko. — Doskora njihat ćete se na konopcu.

Kapetan ne odgovori na to ništa, izvadi ali svoj revolver i pokaže se odlučnim, da napadaj dočeka otporom. Gofflinsovo se očekivanje nije ispunilo, ljudi se nijesu vraćali, već su sve više i više približavali.

Nisu bili udaljeni više nego samo jošte pedeset koračaja od klisure, kada Jim, koji je slučajno išao naprijed, opazi čamac, čiji je stražnji dio bio nezaklonjen. Njegov začudjeni povik svrati pozornost ostalih. U najvećem iznenadjenju ostanu svi na mjestu.

— Čamac, blagoslovljene moje oči! — usklikne Williams, — a osim toga leži tako lijepo na sušini, kao da se uspeo da pase. No kako je samo došao ovamo?

— Mora da su ga valovi doplavili ovamo — opazi Jim, — a plima ga spustila na zemlju.

— To bi moglo ispravno biti. Svakako ćemo si ovu stvar još jednoč izbliza pogledati.

Upravo htjedoše ljudi da nastave svoj put, kada ih ponovno zaustavi Parkerov usklik.

Mladići, — usklikne ovaj s najvećim začudjenjem — onaj čamac ondje — znate li, odakle je? Naš čamac, kladim se o moju glavu, naš čamac s Tritona, ili već ne mogu da razlikujem ribu od balvana.

Većina ostalih mornara izjavi se suglasnima, jer i oni raspoznaše pojedine znakove čamca. No kako je došao ovamo?

— Pripazite, — usklikne Williams, kojemu je sunula u glavu nagla misao, — kapetan i kormilar su ovdje na kopnu, pa pošto je čamac tako blizu, ne će niti oni biti daleko.

Misao, da se nalaze tako blizu uzročnicima njihove nesreće, poticala je svakoga, da koraca što brže. Samo je Williams zaostao. Njega, činilo se, napala je čudnovata ideja, pa umjesto da se pridruži svojim drugovima, krenuo je postrance medju klisure, ispitujući okom grebenski čun, za koji je bio pričvršćen čamac.

Ostali ne bijahu niti dvadeset koračaja prodrli napred, kada na njihovo veliko iznenadjenje iza izjedene stijene uskrsnu pojava kapetana i kormilara, obojica oboružana revolverima, koje su prijeteći upravili prema pridošlicama.

— Natrag! — usklikne kormilar. — Podjete li samo jedan korak naprijed, okusit ćete snagu našeg oružja. Ovdje stojimo na život i smrt, a ja vam ne trebam tek reći, da ne ćemo imati ni malo sažaljenja.

— Sažaljenja? — upita Parker. — Baš ste mi vi čovjek, koji ste ikada osjetili to čuvstvo. Jadni podlaci i kukavice ste! Vi bijaste oni, koji su zapalili Triton i nama oduzeli mogućnost, da se spasimo.

Na ove riječi odgovori Gofflins samo zlobnim smijehom. Umjesto njega preuzme kapetan riječ. Kako je opazio omraženoga Parkera, opet je pobijesnio.

— Približite se! — zatuli. — Dvim ste kuglama umakli, no treća će vam nedvojbeno razmrskati lubanju. Već me raduje kako ću vas sravniti s crnom zemljom.

— Ovaj užitak ne ćemo vam priuštiti — odvrati Parker hladno, koji je usprkos neznatne udaljenosti ostao nepomično na svome nezaklonjenome mjestu. — Ja vas pozivam, da se predate. Nas je sedam protiv dvojice, a isto toliko nas je u blizini. Odložite svoje oružje ili budite spremni i na najgore.

— Prokleti da smo, ako toga učinimo! — bijesnio je kapetan. — Pa bilo vas još deset puta toliko, mi ćemo vam se oprijeti. Dodjite samo bliže, vi lupeži, vi gusari, ako se usudjujete!

Parker učini kretnju, da se obrati prema svojim ljudima, no kapetan, koji je mislio, da on uistinu namjerava poduzeti juriš, mišljaše, da je nadošao čas, kada bi mogao udovoljiti svome neprijateljskome čuvstvu. Njegovo oružje odapne se, a tik pokraj Parkerove glave prozuji kugla.

Ovaj čin razbijesni ostale mornare u najvećem stepenu. Divlja, osvetnička vika razlijegne se zrakom, svaki istrgne iza pojasa svoj dugi nož, te pojuri naprijed, ne brineći se za prijeteće oružje.

Za sjegurno bi nekoji od njih ovaj pokušaj platili glavom, kada ne bi nastupio iznenadni preokret. U istome trenutku, kada je Smitters htio po drugi puta odapeti revolver, odjekne zrakom drugi hitac, za koji nije nitko znao, odakle je došao, a kapetanova uzdignuta već ruka klone, ispustivši revolver.

I Gofflins nije odapinjao. On je čuo iza svojih ledja prasak hitca, te se preplašio, kada je opazio neprijatelja, o čijoj blizini nije imao ni pojma. Ovo krzmanje bijaše ali dovoljno, da su napadači mogli nesmetano prodrijeti naprijed. Glasnim uskli-ima uspnu se po pećini i prije nego li što se mogao kormilar pravo snaći, osjetio se pograbljen i bačen na tlo. Ista sudbina stigne i Smittersa, koji se poradi svoje ranjene ruke nije uopće mogao niti opirati.

Kada su stigli na vrh klisure, opazi Parker, tko im je tako nenadano pomogao. Williams se naime za vrijeme prepiranja sasvim neopaženo došuljao iza klisure, a odavle udaljen jedva deset lakata upravo u odlučnom momentu ispalio svoju pištolju na Smittersa. Hitac nije promašio cilja, a zapriječio je samo neizbježivu borbu na život i smrt.

Oba razbojnika budu sada sputana, ma kako se oni otimali svojim okovima. Jim je preuzeo na sebe, da i ostale ljude obavijesti o tako nenadanoj lovini, a nije prošlo niti pola sata, kada bijahu svi sakupljeni na mjestu. Parker je jedva očuvao uhvaćenike od zlostavljanja, tolika bijaše mržnja svih proti njima.

Spasenje čamca učinilo je izvedenje njihovoga zamišljenoga nauma posvema nepotrebnim. Čim je more stalo da se uzdiže, ostavi Parker s četvoricom ljudi klisuru, da potraži na prvom nastanjenom otoku pomoć.

Uhvaćenici ostadoše medjutim s ostalom momčadi, budući da ih se zajedno ne bi mogao zaprimiti tako maleni čamac. Životnih sredstava imadjahu u izobilju.

Već nakon tri dana vrati se Parker s malenim engleskim kuterom, koji je čitavu momčad prevezao na Providence, jedan od

glavnih otoka Bahamske grupe. Odavle ih je drugi prigodni parobrod povezao u New-Orleans.

* * *

Oba zločinca odgovarala su pred sudom, a na svjedočanstvo Parkerovo i njegovih drugova bijahu osudjeni na desetgodišnju tešku kazan tamnice. Iako su umakli konopcu, to su mogli zahvaliti samo toj okolnosti, da nitko nije pao žrtvom njihovog zločinačkog djela.

Kakovih šest godina poslije toga, kako se dogodila naša pripovijest, čuo je Parker, koji je tada bio namješten na nekom zapadno-indijskom parobrodu kao prvi kormilar, da je Smitters kratko vrijeme prije toga pomilovan. Gofflins, koji bijaše zapravo uzročnik onoga zločinstva, koje ih je obojicu ujedinilo, bio je ubijen prije dvije ili tri godine po straži, kada je pokušao pobjeći iz tamnice.

NAKLADNA HRV. KNJIŽARA J. MERHAUTA

ZAGREB, MAROVSKA ULICA 23

Preporučamo:

U tudjim službama Historijski roman. Napisao **Alois Jirásek.** Jest to jedan od najboljih romana, što ih je pisac napisao. U njemu opisuje se dirljiv prizor jednog češkog plemića u nekadanjim burnim ratnim godinama i sve osebujnosti tadanjeg doba. Knjiga je lijepo opremljena i sa mnogo originalnih slika ukrašena.

Cijena Din 15·—

Jovica se ženi . . . i druge pikantne humoreske. Napisao **Vj. Meier.**

Cijena Din 4·—

Pustolovno putovanje kroz Južnu Ameriku i Aziju. Napisao **M. Livadić.** — Doživljaji skopčani s opasnošću života piščeva na povratku u domovinu.

Cijena Din 4·—

Zlatarevo zlato Izvorni historijski roman iz hrvatske prošlosti. Napisao **August Šenoa.**

Cijena Din 15·—

Andrija Černišev Intimni roman iz ruskog aristokratskog života. — Napisao **Julije Zeyer.**

Cijena Din 11·—

Sve su cijene neobvezatne

NAKLADNA HRV. KNJIŽARA J. MERHAUTA

ZAGREB, MAROVSKA ULICA 23.

Preporučamo:

BAKICA Napisala **Božena Nemcova.** — Biser-knjiga klasične češke literature. U „Bakici" prikazala je spisateljica dirljivim načinom svoje „ja". Uspomene njene mladosti, umiljati i prirodni način pisanja jesu ne samo u zabavnom pogledu vrlo zanimljivi, nego imadu i utjecaj na odgoj mladeži obojeg spola.

Cijena Din. 12·—

ŠAH **KRALJEVSKA IGRA.** Praktična uputa u igranje šaha za početnike, kao i šahovska pravila. — Napisao **J. Merhaut.**

Cijena Din 3·—

RJEČNIK **HRVAT.-NJEM.-TALIJANSKI ZNANSTVENOGA NAZIVLJA.** (Deutsch - Kroatische wissenschaftliche Terminologie). Napisao dr. **B. Šulek.** — Jedino te vrsti najbolje i dosada najopširnije djelo sviju merkantilnih i tehničkih izraza i njihovo objašnjenje, izdano na hrvatskom jeziku, koje sadržaje 1369 str. u dvije knjige, veličina leksikona. Ovo djelo je neophodno potrebito za svaku tehničku studiju, tvorničko poduzeće, trgovački zanat itd.

ČEŠKA VJEŽBENICA Lahko i brzo može svako naučiti češki jezik po metodi **J. Matića.** Zgodna ova vježbenica sadržaje uz pravila gramatike, priručni riječnik jednakih riječi, koje ali imadu drugačije značenje.

Cijena Din 4·—

Sve su cijene neobvezatne

NOVE PUČKE PRIPOVIJETKE

Do sada je izašlo:

Sv. 1. **Medju klisurama ili Propast Tritona**
„ 2. **U ruševinama Inkine palače**
„ 3. **Zadnji gusar sjevernoga mora**
„ 4. **Golubovo pero, kćerka poglavice Sioux-Indijanaca.**
„ 5. **Bijeg iz Lepra hospitala**
„ 6. **Henry Morgan ili Korzička osveta**
„ 7. **Čarobnica ili Bijela djevojka Mönuitari-Indijanaca**
„ 8. **Tarase ili Naseljenici u preriji**
„ 9. **Crnčeva osveta**
„ 10. **Dvorski hetman**
„ 11. **Krvnikova obitelj**
„ 12. **Nalazište zlata na rijeci Sakramento**
„ 13. **Crnački kralj Lunda**
„ 14. **Husitski ratovi**
„ 15. **Kćerka željezničkog čuvara**
„ 16. **Krvavi sabor u Pragu**
„ 17. **Doživljaji lovca-Nomada**
„ 18. **Potopljeni milijuni**

TISKARA „MERKANTILE“ ZAGREB